

תוכנית אלומות

מפגש עם האקוסיסטם של שדה הכשרת המורים

ביום קיץ יפה עלינו לירושלים במטרה להעמיק יותר את היכרותנו והבנתנו בדבר הקשר שבין הסיסטם לאקו-סיסטם, או במילים אחרות - בין משרד החינוך והמל"ג לשטח. שלושה ימים אינטנסיביים ומשמעותיים הביאו בסופו של דבר לתובנה אחת מרכזית: הקידום של מערכת החינוך יתבסס על היכולת ליצור חיבורים ושותפויות, אולם חיבורים אלה צריכים לנבוע מן ההכרה בזהות האישית, החברתית והמקצועית של הגוף או הקבוצה שאיתם מתבצעת השותפות. הגענו לתובנה זו בעקבות מסע בין תחנות שונות ומרתקות.

פסגה מזרח ירושלים

משם צעדנו דרך סמטאות הרובע הנוצרי למרכז הפסג"ה במזרח ירושלים, שמנהלת רובא, עמיתת אלומות ג'. התרשמנו מאוד מהבניין שהפסג"ה פועלת בו ומהאירוח הנדיב והמפנק, אך עוד יותר מכך - התפעלנו מהפעילות מעוררת ההשראה המתקיימת בתוככי הבניין.

משרד החינוך

ביום הראשון פגשנו במשרד החינוך את **איריס וולף** ראשת אגף הכשרה וכניסה להוראה ואת **ד"ר לילי רוסו** ראשת אגף הכשרה וקשרי מל"ג-ות"ת. שוחחנו איתן על התפקיד שהמשרד ממלא במתח בין איכות ההכשרה וחוסרי המורים, ובמתח בין החופש האקדמי שכל מוסד זכאי לו לבין הרצון ליצור סטנדרט אחיד ואיכותי המחייב את כל המוסדות להכשרת המורים.

ראשונה פגשנו את **לארה מובאריכי**, מנהלת אגף חינוך ערבי בעיריית ירושלים. לארה סיפרה לנו על ההתמודדויות הייחודיות הניצבות בפני אנשי המנהל בעירייה בבואם לטפל במזרח ירושלים. במזרח העיר חיים כ-370,000 תושבים ערבים, מהם כ-120,000 תלמידים. אחת ההתמודדויות העיקריות של האגף בעירייה הוא הניסיון להרחיב את מספר בתי הספר והתלמידים הלומדים את התוכנית הישראלית. כדי לעשות זאת יש להתגבר על התנגדויות מבית, לשנות את תודעת ההורים, לפעול ליצירת עתודות הוראה וניהול שיצמחו ממזרח ירושלים עצמה, לנקוט צעדים לצמצום שיעורי הנשירה ולספק מענה וחומרי ההוראה.

בהמשך פגשנו את **סועד דעאס**, מנהלת בית הספר אלואדי בוואדי ג'וז, נציגות מצוות ההוראה של בית הספר ותלמידים, ונחשפנו לפרויקטים החינוכיים שהן מובילות. לאחר מכן התפצלנו לקבוצות קטנות ובהן שוחחנו עם מורות מבית הספר, שמענו על המוטיבציות שלהן ועל האתגרים שהן מתמודדות איתם. הבנו שאחד ההבדלים המשמעותיים בין מערכת החינוך הישראלית לפלסטינית הוא הדגש הרב המושם במערכת הישראלית על פיתוח מיומנויות למידה מגוונות. בשל כך נדרשים מורים ללמוד כלי הוראה חדשים.

היום השני עמד גם הוא בסימן חיבורים ושאלות, והתמקד בהכשרת המורים בתוך מערכת ההשכלה הגבוהה: הילכו שניהם יחדיו?

פתחנו ב"בוקר טוב" שהוביל עומר, ובמהלכו הוא שיתף אותנו בהתמודדות עם הצורך להגיד דבר מה הקשור בנפש, מעשה לא קל עבור מי שמורגל בחשיבה אנליטית. סיימנו בשירה הנפלא של אגי משעול, "אווזים".

עם הגיענו למל"ג פגשנו את **בתיה הקלמן-לב**, עמיתת אלומות מחזור א', והיא ליוותה אותנו לאורך כל היום. שמענו את מיכל נוימן, מ"מ מנכ"ל מל"ג, שהציגה בפנינו את תפקידי המל"ג והוות"ת. המל"ג פועל בתוך מרחב מורכב עם מתח מובנה, וכדי להגיע להחלטות ענייניות יש להתבסס על ידע אמפירי. חוה קליין, סמנכ"ל תכנון ומידע במל"ג, פרשה בפנינו שלל נתונים שבעזרתם אפשר לפלח את הצרכים העכשוויים והעתידיים, ולתכנן באופן מושכל את עתיד ההשכלה הגבוהה בישראל. גם כאן עלו סוגיות של רגולציה אל מול עצמאות וחופש אקדמי: עד כמה המל"ג מבין לעומק את תפקידם של המוסדות להכשרת מורים, וכיצד איחוד המכללות והמעבר לוות"ת ישפיע על כך?

מי שניסו לענות על כך היו ראשי המכללות שהגיעו לפגוש אותנו. **פרופ' יהודה ברנדס**, נשיא המכללה האקדמית הרצוג; **פרופ' ציפי ליבמן**, נשיאת מכללת סמינר הקיבוצים; **פרופ' רוני לידור**, סגן נשיאת המרכז האקדמי לוינסקי וינגייט; **פרופ' פייסל עזאזה**, נשיא מכללת סכנין. נשיאי המכללות שיתפו אותנו בדילמות ובלבטים שליוו את תהליך האיחוד. ארבעתם חשבו כי תהליך האיחוד, למרות היותו מורכב ואף קשה לעיתים, סופו לקדם את המוסדות ואת ההכשרה. השאלה הייתה ונתרה אם וכיצד יוכל כל מוסד לשמור על עצמאותו ועל יכולתו לתת מענה לאוכלוסיות מיוחדות?

ביום השלישי והאחרון ניסינו לעבור מהכוח אל הפועל ולחשוב מהו השינוי הדרוש כיום במערכת הכשרת המורים. נפגשנו בנאות קדומים, ועל רקע ציוץ הציפורים פתחנו את הבוקר עם אליסיה, ששיתפה אותנו ב"אני מאמין החינוכי" שלה. יצאנו לסיור בנאות קדומים עם מיכל כדי לנשום אוויר ולהתמלא באנרגיה לקראת הבאות.

בהמשך הגיעו בוגרים ובוגרות מרשת אלומות, ולקחו חלק ב"מרחב הפתוח" שבו הועלו שלל רעיונות ליוזמות חינוכיות. בהליך מובנה ומעניין בחרנו את המיזמים שנמשיך לפתח בצוותים מכאן ועד יום השיא, ההאקתון, בו נציג את המיזמים.

מה השינוי שבאחריותנו
להוביל בהכשרת המורים
ואיך נצליח להניע אותו?

האקתון | תוכנית אלומות

את שלושת הימים המרתקים הללו סיימנו ב"סיפור ישראלי". יוני שיתף אותנו במסע המופלא שלו ושל משפחתו לכאן, וזאת בליווי שירים נהדרים. יצאנו מלאי מחשבות על המתח שבין האקו-סיסטם לבין שטח, על תפקידה של הרגולציה ועל מה קורה כשהיא רבה מדי.

כתבה: ד"ר תהלה דרמון-מלכה, מכללת הרצוג